

СПОРТ

УДК 378/14:796.032

Юрій Олійник

ББК 74.580.055

СТАН ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ СЕРЕД СТУДЕНТІВ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ

У статті подано опис анкетування студентів України і Польщі з проблем розвитку олімпійського руху в таких напрямках, як екологія, політика, допінг та філософія олімпізму. Робота визначає стан розвитку олімпійської освіти серед студентів обох країн та формує пріоритетні напрями розвитку олімпійського виховання.

Ключові слова: олімпійський рух, глобалізація, олімпійська освіта, олімпізм.

В статье описываются результаты анкетирования студентов Украины и Польши по проблемам развития олимпийского движения таких направлений, как экология, политика, допинг, а также философия олимпизма. Работа определяет состояние развития олимпийского образования среди студентов двух стран и формирует приоритетные направления развития олимпийского воспитания.

Ключевые слова: олимпийское движение, глобализация, олимпийское образование, олимпизм.

The article provides a description of the survey held among the students of Ukraine and Poland on the problems of the development of the olympic movement in the directions of ecology, politics, drug abuse and philosophy of olympism.

The work defines the state of development of the olympic education among the students of both countries and forms the primary directions of the development of the olympic educations.

Key words: olympic movement, globalization, olympic education, olympism.

Постановка проблеми та аналіз результатів останніх досліджень. В умовах сучасної світової глобалізації вкрай важливо зберегти всі культурні надбання людства, до яких належить й олімпійський рух. Олімпійські ігри – наймасштабніше спортивне свято на планеті, одне з найпопулярніших видовищ для глядачів багатьох національностей. Забезпечити популяризацію олімпійських ідеалів і цінностей покликана олімпійська освіта [2].

У теорії і практиці олімпійської освіти реалізуються різноманітні підходи в здійсненні цієї педагогічної діяльності. Олімпійська освіта реалізується на основі ідеалів та цінностей олімпізму [3]. Сучасне динамічне суспільство по-різному сприймає олімпійську філософію й не рідко ідеали та цінності стають відносними, коли мова йде про особисті інтереси, меркантильність, марнославство та багатомільйонні прибутки. Олімпійська освіта покликана зберегти вічні цінності та ідеали олімпізму, а також боротися з негативними наслідками й процесами в олімпійському русі.

Історія сучасного олімпійського руху переконливо свідчить, що принципи та ідеали олімпізму є вічні та незмінні. Як на стародавніх Олімпійських іграх, так і під час їх відродження ми відстежуємо закладені підвалини гуманізму та мультикультуралізму, свого роду феномен суспільного життя світового співтовариства, що гуртує різні національні культури й світогляди.

Іншими словами, олімпійський рух із часу його відродження стає своєрідною ланкою світової глобалізації [3; 2; 6].

Фундатором сучасного олімпійського руху бароном П'єром де Кубертенем та його соратниками були закладені підвалини олімпійської філософії, які викладені в Олімпійській хартії та є обов'язковими до виконання всіма, хто має будь-які стосунки до олімпізму. Основою такої філософії є гуманістичний мультикультуралізм, сформований на основних етичних і моральних цінностях, спрямований на розвиток

позитивних людських якостей, формування гармонійного суспільства та використання спорту як засобу у вирішенні суспільних завдань [6; 7].

Метою олімпійського руху є побудова кращого світу за допомогою виховання молоді засобами спорту, без будь-якої дискримінації, в дусі додержання принципів олімпізму: взаєморозуміння, дружби, солідарності і чесної гри [3; 6].

Варто зазначити, що жодна світова організація не досягла таких результатів, як Міжнародний олімпійський комітет. МОК упродовж одного століття зумів поєднати багатокультурну планету Земля під одними гаслами, що є дійсно феноменальним явищем в історії світової спільноти.

Українську важливу роль в реалізації ідей олімпізму відіграє олімпійська освіта, яка є різновидом освіти і являє собою конкретну педагогічну діяльність, що, у свою чергу, сформована на ідеях олімпійської філософії, ідеалах та цінностях олімпізму й здійснюється в рамках олімпійського руху [6].

Ураховуючи особливості цієї педагогічної діяльності, необхідно конкретизувати завдання й методи олімпійської освіти, визначити актуальні проблеми олімпійського руху й шляхи їх подолання. Необхідно проаналізувати сприйняття суспільством олімпійської філософії; яким чином молодь реагує на негативні явища в олімпійському русі; який світогляд сформований у молодого покоління; які цінності сьогодні є важливими для сучасно суспільства та яким вбачається подальший розвиток олімпійського руху.

У цьому контексті важливим є проведення міжнародного соціологічного дослідження, за допомогою якого можна вивчити найважливіші проблеми розвитку олімпійського руху, визначити ставлення студентської молоді до тих чи інших явищ та виокремити пріоритетні напрями для реалізації олімпійської освіти.

Одне з перших міжнародних соціологічних досліджень на тему “Олимпийское и спортивно-гуманистическое воспитание детей и молодежи” було проведене професором Російської державної академії фізичної культури В.І.Столяровим [3]. На основі отриманих результатів були сформовані й визначені вихідні положення науково обґрунтованої концепції олімпійської освіти, одержана важлива соціологічна інформація про ставлення респондентів до ідеалів і цінностей олімпізму, а також було визначено основні напрями й шляхи вдосконалення олімпійської освіти дітей і молоді [3; 4; 5]. Такого роду дослідження стало основою для розробки перших програм олімпійської освіти – для учнів ДЮСШ, юних футболістів, учнів загальноосвітніх шкіл та студентів. Ці програми були викладені в дисертаційних дослідженнях учнів В.І.Столярова та його наступників [3]. Дане соціологічне дослідження відіграло важливу роль у формуванні системи олімпійської освіти в Росії. Останнім часом Російська Федерація займає передові позиції в науково-дослідній та практичній діяльності в царині олімпійської освіти. Особливе поштовхування практики такої педагогічної діяльності мало місце на передодні висунення кандидатури м. Сочі на проведення зимових Олімпійських ігор, і як результат – отримано прихильність членів МОК. Таким чином, можна дійти висновку, що саме рівень розвитку олімпійської освіти й особливо правильне визначення пріоритетних завдань зумовлюють позитивні результати розвитку ідеології олімпізму.

В умовах сучасної європейської інтеграції Української держави та руху до європейських стандартів освіти було б доречно провести соціологічне дослідження в одній з європейських країн та здійснити порівняльну характеристику з результатами досліджень в Україні. Такою європейською країною стала сусідня Польща, яка сьогодні є активним членом Євросоюзу та однією з прихильників вступу України до Європейської співдружності.

Мета дослідження – визначити рівень знань і ставлення студентів України і Польщі щодо проблем олімпійського руху та виявити пріоритетні напрямки розвитку олімпійської освіти.

Організація та методи дослідження. Для визначення проблем, які сьогодні є актуальними в олімпійському русі та турбують молодь, було проведено соціологічне дослідження у вигляді анкетування. Воно передбачало опитування студентів факультетів фізичного виховання і спорту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (м. Івано-Франківськ, Україна) та Ряшівського університету (м. Ряшів, Польща).

Констатувальний експеримент охопив 163 респонденти 1–3 року навчання у вузі, з них 127 студентів з України та, відповідно, 36 – з Польщі, що є репрезентативною вибіркою. Анкета містила 55 тверджень і була розділена на 4 блоки, а саме:

- екологія та олімпійський рух;
- допінг у олімпійському спорті;
- політика та олімпійський рух;
- комерція, філософія, ідеали та олімпійський рух.

У першому блоці були викладені запитання, що стосувалися проблем екології та діяльності Міжнародного олімпійського комітету (МОК), Національного олімпійського комітету (НОК) у вирішенні екологічних проблем людства. Визначено рівень поінформованості респондентів із приводу проведення екологічних акцій.

Другий блок містив запитання стосовно актуальних проблем використання допінгу в олімпійському спорті. За їх допомогою ми визначили ставлення студентів до вживання заборонених у спорті фармакологічних засобів та харчових добавок, а також їхню обізнаність із цієї проблеми.

Третій блок містив запитання, що стосуються міжнародної та національної політики України і Польщі щодо поширення ідей олімпізму серед населення. Такі запитання допомогли визначити ставлення респондентів до політиків своєї країни і політики як явища, яке тією чи іншою мірою регулює розвиток олімпійського руху.

Останній, четвертий, блок містив комплекс запитань із проблем зв'язку ідеалів олімпізму та сучасних тенденцій із комерціалізацією олімпійського спорту. Цей блок запитань дав змогу визначити ставлення респондентів до проблем миру на Землі.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз першого блоку запитань, що стосуються проблем екології і діяльності МОК та НОК в їх вирішенні, дав такі результати. Зокрема, аналізуючи відповіді студентів України і Польщі, виявилось, що 63,88% респондентів із Польщі вважають, що МОК та його світова структура можуть впливати на вирішення екологічних проблем суспільства, натомість серед українських респондентів таких виявлено 55,90%.

Наступне твердження визначало ефективність діяльності МОК у вирішенні світових екологічних проблем. Виявлено, що 75% респондентів польського та 88,2% українського університетів вважають, що діяльність МОК у цьому напрямі є малоефективною.

На запитання: “Чи знаєте Ви конкретні екологічні акції, проведені МОК?” та “Чи чули Ви про проведення НОК Вашої країни екологічних акцій у масштабах країни, регіону, міста?” – 100% студентів із Польщі не чули про подібні заходи та не змогли привести жодного прикладу; на Україні ж ситуація суттєво не відрізнялася й становила 96% у першому, і 94,5% – у другому випадку. Водночас встановлено, що всього 5,5% опитаних студентів у Ряшівському університеті і 29,1% студентів із Прикарпатського національного університету намагалися віднайти необхідну

інформацію про проведення екологічних акцій або хотіли долучитися до їх проведення.

Виявлено, що 63,8% респондентів із Польщі та 93,7% з України підтримали б проведення екологічних акцій НОК у своєму місті. На запитання, чи вважаєте Ви необхідним розгорнути активну інформаційну та роз'яснювальну роботу з проблем довкілля при НОК, що є членом МОК, були отримані такі результати: студенти з Польщі – 94,5%, на противагу 77,9% студентів з України. Також виявлено, що 47,2% респондентів із Польщі та 83,4% з України охоче взяли б участь в екологічних акціях, які проводяться під егідою НОК. Також виявлено, що 83,3% студентів з університету в м. Ряшів та 86,6% з університету в м. Івано-Франківськ вважають, що МОК та його структура повинні дещо відповідальніше ставитися до проблем екології світу.

Студентська молодь стурбована станом довкілля, і водночас спостерігається тенденція недостатньої поінформованості й обізнаності їх в цьому питанні. Також результати свідчать і про те, що переконлива більшість респондентів хотіла б узяти участь в екологічних акціях під егідою МОК та НОК своєї країни і вважають, що потрібно розгорнути активну роз'яснювальну роботу й доносити до них необхідну інформацію.

Значна кількість студентів вважає, що їх обізнаність із проблем екології є наслідком діяльності всесвітніх організацій із питань захисту навколишнього середовища та висвітлення цих питань у мас-медіа. МОК і його світова структура дедалі частіше висувають вимоги щодо зменшення викидів шкідливих речовин в атмосферу, забруднення гідросфери та літосфери, масштабного вирубування лісів на планеті тощо. Особливо така політика МОК стосується країн, яким надано право на проведення Олімпійських ігор. Останні масштабні заходи, направлені на покращення довкілля, були проведені в Китаї під час підготовки до Олімпійських ігор 2009 року.

Проте МОК повинен більш активно займатися цим питанням, адже серця декількох мільярдів людей віддані саме спорту. Скажімо, чому екологічні акції проводяться тільки в країні, яка є безпосередньо організатором Олімпійських ігор? Доцільно було б МОК за тиждень до початку Олімпійських ігор, під своєю егідою започаткувати акцію з умовною назвою “Тиждень порятунку Землі”, розіславши всім країнам пропозиції щодо проведення таких акцій, і з допомогою волонтерів забезпечити проведення таких заходів, цим самим демонструючи світові, що філософія олімпізму не закінчується винятково на особистості спортсмена та його рекордах, а й насправді може претендувати на звання філософії сучасного суспільного життя. Вражає також і те, що майже 100% респондентів польського й українського університетів не чули про проведення будь-яких екологічних акцій, проведених під егідою МОК у світі, країні чи місті, де вони проживають. Це свідчить про недостатнє використання інформаційного ресурсу самого МОК.

У цьому аспекті 82,7% респондентів вважають, що потрібно негайно розгорнути активну інформаційну й роз'яснювальну роботу щодо проведення екологічних акцій. Нами виявлено 78,7% респондентів із Польщі, які б підтримали проведення таких акцій у себе в місті (в Україні цей показник складає 29,9%). Особисто взяли б участь 65,6% респондентів обох університетів; цікавим є те, що в Україні цей показник сягає 84,2%, тоді як у Польщі – усього 47,1%.

Респонденти України і Польщі вважають, що МОК повинен перейматися проблемами екології, і таке твердження знайшло підтримку більш ніж у 84,9% опитаних з обох університетів. Це, безсумнівно, є сигналом для МОК та своєрідним

мандатом довіри від молодого покоління. Українці важливо вміло використати дані цього соціологічного дослідження та віднайти місце в олімпійській освіті для проблем екології нашої планети. Для цього було б ефективним включення до дитячих видань розділів, що стосуються проблем довкілля, засобів боротьби із забрудненням міст, перелік проведених МОК акцій щодо захисту довкілля тощо.

Проблема допінгу вже тривалий час обговорюється науковцями, лікарями, генетиками, психологами, та, звісно, фахівцями спорту й людьми, безпосередньо причетними до розвитку олімпійського руху, що стимулювало виникнення Анти-допінгового кодексу олімпійського руху з подальшим його вдосконаленням [8]. МОК здійснює жорстку політику щодо спортсменів, які вживають заборонені ергогенні засоби та методи, витрачаючи на боротьбу із цією проблемою великі кошти.

На запитання: “Чи вважаєте Ви, що олімпійський рух є абсолютно чистий з точки зору вживання допінгу?” тільки 13,8% респондентів із Польщі і 8,6% з України відповіли “так”. Недостатньо ефективною вважають респонденти діяльність МОК у боротьбі з допінгом, відповідно 61,2% студентів із Ряшова та 56,7% – з України.

Як видно з результатів дослідження, польських та українських респондентів розділяють кілька відсотків, але факт більшості присутній в обох випадках. Подібними результатами є відповіді респондентів на запитання: “Чи відчувають вони на собі достатню поінформованість із приводу згубної дії допінгу на організм людини?”. Поінформованими себе вважають 61,2% опитаних у Польщі, та 56,0% в Україні.

Аналіз результатів нашого дослідження виявив, що 83,3% респондентів польського і 75,5% з українського університетів вважають необхідним проведення різного роду акцій протесту проти вживання допінгу у своїй країні, разом із тим 100% опитаних у Польщі та 91,4% в Україні не чули про проведення будь яких заходів у своєму місті чи країні, спрямованих на боротьбу з допінгом. Цікавими виявились відповіді на запитання: “Чи взяли б Ви участь у проведенні акцій протесту проти вживання допінгу?”. У Польщі виявилось таких 55,5%, а в Україні – 70,0%.

Відомо що в дитячо-юнацькому спорті вихованці спортивних шкіл стають жертвами марнославних тренерів, які в гонитві за спортивними результатами спонукають учнів до вживання заборонених препаратів. У такий період переважна більшість препаратів є надзвичайно шкідливими й можуть нанести невилправної шкоди молодому організму. Незакриті зони росту та незавершеність диференціації серцево-судинної, дихальної, нервової, гуморальної систем та опорно-рухового апарату не є сприятливими для перенесення значних фізичних навантажень, та ще й на фоні застосування ергогенних препаратів. Така тенденція сприяє виникненню травматизму та різного роду захворювань, у тому числі й хронічних. На запитання, чи потрібно притягувати до кримінальної відповідальності тренера, який свідомо спонукає спортсменів до вживання допінгу, 94,4% студентів із Польщі та 85,8% з України висловили підтримку. Лише 55,5% опитаних польських студентів вважають що спортсмени відчувають на собі тиск із боку тренерів, щодо вживання допінгу. В Україні цей показник становить 72,4%. Цікавими результатами стали відповіді респондентів на запитання, чи спонукала комерціалізація Олімпійських ігор та спорту до виникнення проблеми допінгу, зокрема 83,3% студентів Ряшівського університету та 69,2% Прикарпатського дали позитивну відповідь на запитання.

І, нарешті, 61,1% опитаних у Ряшові і 85,8% в Івано-Франківську вважають, що проведення обов'язкових консультацій та лекцій тренерам і спортсменам сто-

совно наслідків вживання допінгу були б ефективними в боротьбі із цим негативним явищем у спорті й особливо в дитячо-юнацькому віці.

Надзвичайно цікаво було дізнатися думку респондентів із приводу вживання заборонених препаратів, адже опитані були майбутніми фахівцями галузі фізичного виховання та спорту. Виявлено, що 11,2% усіх опитаних респондентів переконані в абсолютній чистоті олімпійського руху щодо вживання допінгу. Більша частина (58,9%) респондентів обох країн вважає діяльність МОК із цього приводу не достатньо ефективною. Водночас 79,4% респондентів вважають за потрібне проведення різного роду акцій протесту, спрямованих на боротьбу з допінгом, і при цьому 100% респондентів із Польщі та 91,4% з України не чули про проведення будь-яких акцій проти вживання допінгу. І це свідчить про відсутність належних інформаційних джерел, які могли б забезпечити високий рівень поінформованості населення. Сьогодні наймасштабнішим і найпоширенішим видом боротьби з допінгом залишається проведення допінг-контролю у спортсменів. Проте ніхто не говорить про дитячо-юнацькі спортивні школи, адже дорога до Олімпу розпочинається саме там. Тренери нерідко задля досягнення результатів молодими спортсменами вдаються до практики використання заборонених препаратів і, мабуть, про це знають наші респонденти, адже в середньому більше 91,1% із них готові підтримати ідею щодо притягнення тренерів до кримінальної відповідальності за спонукання спортсменів до вживання допінгу. Загалом 63,9% респондентів вважають, що спортсмени відчувають на собі тиск із боку тренера, що спонукає їх до вживання заборонених препаратів.

Більше 76,2% респондентів із загальної кількості опитаних уважають, що саме комерціалізація олімпійського та професійного спорту сприяла поширенню вживання допінгу. Ми теж є прихильниками такої думки, адже людина по своїй суті рідко може відмовитись від матеріального збагачення. А, враховуючи ще й той факт, що спорт – це важка й повсякденна праця над вдосконаленням своїх особистих знань, умінь і навиків, розвиток вольових якостей та постійна боротьба, у першу чергу із собою, яка тримає спортсмена на межі своїх можливостей, за таку діяльність, звісно, приємно отримати матеріальне збагачення. Але ж, де межа між заняттям спортом задля задоволення й заняттям спортом заради грошей? Коли спортсмен перестає думати про результат, як про своє особисте досягнення та вершину своєї майстерності, і розцінює його як нові можливості для заробляння грошей? Яким чином ця проблема вплинула на прогрес олімпійського руху? Чи стають гроші гальмуючим фактором, змістивши ідеали та цінності на інший план?

Встановлено, що 73,4% із загальної кількості респондентів виступають за те, що в дитячо-юнацьких школах потрібно проводити роз'яснювальну роботу й обов'язкові лекції тренерам та спортсменам із приводу згубної дії допінгу на організм людини.

З виходом ССРСР на олімпійську арену (1952 р.) в наступні 40 років розвиток олімпійського спорту відбувався на тлі політичного протистояння двох ідеологій (комуністичної і демократичної). Досягнення на Олімпійських іграх ставали аргументами, що свідчили про перевагу соціально-економічного устрою держави.

В окремих випадках Олімпійські ігри використовувались як засіб холодної війни, що, наприклад, мало місце під час бойкоту Олімпіад у Москві (1980 р.) та Лос-Анджелесі (1984 р.).

З того часу пройшло чимало років, олімпійський рух активно розвивався, а Олімпійські ігри, як і в минулому, привертають увагу всіх країн світу, і в першу чергу супердержав. Політична складова залишається актуальною й через те, що розвиток спорту в країні можливий у разі прихильності політиків до здорового й

активного способу життя. Відомо, що спорту вкрай важко розвиватися в бідних країнах. Його розвиток зумовлюється взаємодією соціально-економічних, політичних, культурних факторів життєдіяльності людини. Отже, політична складова залишається актуальною й потребує поглибленого вивчення та активного обговорення в суспільстві.

На запитання, чи вважаєте Ви олімпійський рух аполітичним, “ні” відповіли 61,1% респондентів у Польщі та 68,5% в Україні. А на запитання, чи є олімпійський рух контрольований політикою провідних країн світу, “так” відповіли 58,3% студентів із Ряшівського університету і 75,5% з Прикарпатського. При цьому 61,1% опитаних із польського університету та 59,0% з українського вважають, що олімпійський рух є піартехнологією для політиків у своїх країнах. За результатами анкетування також виявлено 66,6% польських респондентів та 60,6% українських, які вважають, що спорт є одним із способів відмивання грошей у багатьох країнах світу. Водночас студенти переконані, що політики та чиновники є далекими від проблем спорту й олімпійського руху (63,8% і 74,8% відповідно).

Аналізуючи результати анкетування, виявлено 91,6% респондентів із Польщі і 83,4% з України, які вважають, що про олімпійців турбуються більше під час олімпійського року, а не під час повного чотирирічного олімпійського циклу. Такі дані свідчать про розчарування респондентів у підтримці олімпійців у своїх країнах. Більша частина (58,3%) студентів Ряшівського і 62,2% Прикарпатського університетів вважають, що політики та чиновники більше переймаються можливістю займатися спортом самим, ніж можливостями займатися спортом молоді.

Отримані результати свідчать про незадоволеність респондентів політичним підходом до вирішення чималої кількості питань, що стосуються олімпійського руху та олімпійського спорту. Політичне протистояння в середині країни часто відтісняє проблеми спорту на інший план, а відтак страждають олімпійці та олімпійський резерв. Потрібно зазначити, що і в Україні, і в Польщі останнім часом триває політична криза, підсилена ще й світовою економічною кризою.

У сумі 87,5% від загальної кількості респондентів вважає, що олімпійцями переймаються більше впродовж олімпійського року, а не протягом повного олімпійського циклу. І це зовсім не дивно, бо як в Україні, так і в Польщі вже традиційно олімпійських чемпіонів використовують у політичних піартехнологіях. Як тільки якийсь спортсмен стає всенародним героєм, виборовши медаль Олімпійських ігор, за мить біля нього з’являються політики й чиновники, які на чужих перемогах будують свій імідж та завойовують електорат. Натомість упродовж багаторічного, важкого спортивного життя цих людей біля спортсменів не видно, бо спорт потребує повсякчасної допомоги. Не так давно закінчилась Олімпіада в Пекіні, та вже наших олімпійців не видно на екранах телебачення поруч із політичними діячами, та й самих діячів на спортивних майданчиках теж. Така ситуація, безсумнівно, викликає гостру реакцію в суспільстві, що й проявилось у результатах анкетування.

У четвертому й останньому блоці запитань були представлені питання, які стосуються проблем комерціалізації олімпійського та професійного спорту, філософії, ідеалів олімпізму й олімпійського руху. Цей блок запитань мав за мету виявити ступінь конфліктності між ідеалами олімпізму та комерціалізацією олімпійського спорту. Метою цих запитань було визначити думку респондентів стосовно проблем в олімпійському спорті, викликаних суперечливими цінностями філософії спорту та меркантильністю сучасного суспільства, яка стимулюється спортивною комерцією.

Звернімо увагу, що 83,3% респондентів із Польщі та 68,5% з України дали позитивну відповідь на запитання: “Чи вважаєте Ви олімпійський рух комерціалі-

лізованим?” На запитання, чи нищить спортивна комерція ідеали олімпізму, відповідь “так” дали 72,2% опитаних студентів із Ряшівського університету і 67,7% із Прикарпатського національного університету.

Політика МОК, яка в останні десятиліття була спрямована на інтенсивну комерціалізацію олімпійського спорту та його тісну взаємодію з професійним, і світова глобалізація, що зумовила інтенсивний розвиток цих процесів, здійснили зміну та корекцію людських цінностей, а якщо бути конкретнішим, то безпосередньо спортсменів й осіб, які мають причетність до олімпійського руху.

Запитання, чи може надмірна комерціалізація спорту призвести до занепаду олімпійського руху та Олімпійських ігор як явища, знайшло підтримку в 63,8% респондентів із Польщі і 49,6% з України.

Несподіваними виявилися відповіді на запитання: “Чи вважаєте Ви, що Олімпійські ігри – це спосіб “відмивання” грошей провідними країнами світу?” – 86,1% до 51,9%, як видно з результатів, респонденти польської сторони стали більшими прихильниками цього твердження, аніж з української.

Відповіді на запитання: “Як Ви гадаєте, параолімпійський рух – це:

- 1) додатковий вид комерції та знуцання над інвалідами;
- 2) можливість виразити себе” –

виявились приголомшливими – 11,1 % опитаних у Польщі та 70,0% в Україні підтримали твердження №1, а це свідчить про кардинально різні погляди на параолімпійський рух.

Під час аналізу даних встановлено, що 52,7% респондентів із м. Ряшів і 68,5% з м. Івано-Франківськ підтримали твердження, що проведення Іюнацьких Олімпійських ігор у Сінгапурі 2012 року стимулюватиме розвиток таких проблем юнацького спорту, як форсування результатів і вживання допінгу дітьми. Водночас 83,3% студентів із Польщі і 85,8% з України підтримують твердження, що проводити юнацькі Олімпійські ігри потрібно.

Варто зауважити, що 75,0% респондентів із Польщі і 83,4% з України підтримали твердження, що фінансове збагачення та меркантильність сучасного людства є головною мотивацією учасників Олімпійських ігор, а не філософія олімпізму та її ідеали. Також виявлено 77,7% респондентів Ряшова й 75,5% Івано-Франківська, які вважають, що Олімпійські ігри не досягли б сьогodнішніх масштабів розвитку у випадку відсутності фінансового інтересу спортсменів.

Не менш цікавими результатами стали відповіді респондентів на запитання: “Яким би Ви хотіли бачити Олімпійський рух?”:

- 1) сповнений філософією олімпізму та вчень барона де Кубертена;
- 2) комерціалізована структура та світова шоу індустрія.

Пункт №1 підтримали 88,8% студентів із Польщі і 87,4% з України. Варто зауважити, що 94,4% студентів із польського і 89,7% з українського університетів підтримали б заборону воєнних дій на час проведення сучасних Олімпійських ігор. Цікавим є те, що 27,7% студентів із Польщі та 51,1% з України підтримали б виключення команд-учасниць Олімпійських ігор майбутнього, які брали б участь у воєнних діях, а також 66,6% респондентів Польщі та 65,3% в Україні позбавили б права на проведення Олімпійських ігор країн, що ведуть воєнні дії.

Подальший аналіз виявив, що 69,4% опитаних польської сторони й 87,4% української вважають, що в сучасному олімпійському русі існує багато проблем. Велику підтримку отримало запитання, чи любите Ви спостерігати за перебігом Олімпійських ігор, – 97,2% у Польщі і 95,2% в Україні сказали – “так”!

У результаті проведення анкетування, для 88,9% студентів Польщі і 85,8% України запитання анкети здалися актуальними й справедливими.

Така гостра реакція респондентів на запитання четвертого блоку свідчить про наявність конфлікту між філософією спорту та меркантильністю сучасного суспільства. Конфлікт матеріального і духовного, боротьба традицій та інновацій завжди залишатимуться актуальними, а за збереження ідеалів та цінностей олімпізму покликана боротись олімпійська освіта.

Висновок

На основі проведеного міжнародного соціологічного дослідження отримано важливу інформацію про ставлення студентської молоді в Україні і Польщі до ідеалів та цінностей олімпізму. Виявлено ставлення майбутніх фахівців галузі фізичного виховання до проблем олімпійського руху в умовах сучасного цивілізаційного розвитку. Визначено стан обізнаності студентів щодо олімпійського руху, а також визначені пріоритетні напрями розвитку та вдосконалення системи олімпійської освіти.

Результати даного дослідження свідчать про те, що сьогодні як в Україні, так і у Польщі не існує чіткої програми з олімпійської освіти студентів, яка б забезпечила майбутніх фахівців галузі фізичного виховання і спорту необхідними знаннями для боротьби з негативними явищами в олімпійському русі. Відсутність системи якісної підготовки фахівців з цього напрямку унеможливує подальшу трансляцію знань, умінь і навичок на заняттях у загальноосвітніх і спортивних школах.

Обговорення й вивчення проблем сучасного олімпійського руху повинні стати головними напрямками реалізації олімпійської освіти серед студентів спортивних вузів, що дасть змогу сконцентрувати їхню увагу на подоланні негативних явищ Міжнародного олімпійського руху.

Аналіз стану олімпійської освіти студентів дав змогу виявити основні шляхи її вдосконалення. Вважаємо за необхідне розробити спеціальні програми та методичні рекомендації для олімпійської освіти студентів, що ефективно висвітлюватимуть проблеми олімпійського руху та спонукатимуть до їх вирішення. Головним досягненням такої програми повинна стати консолідація студентства довкола ідей та принципів олімпізму в умовах сучасної світової глобалізації.

1. Булатова М. М. Твій перший олімпійський путівник / М. М. Булатова. – К. : Олімпійська література, 2007. – 104 с.
2. Енциклопедія олімпійського спорту України / за ред. В. М. Платонова. – К. : Олімпійська література, 2005. – 462 с.
3. Столяров В. И. Концепция олимпийского образования (многолетний опыт разработки и внедрения в практику) / В. Столяров // Наука в олимпийском спорте. Специальный выпуск. – К. : Олімпійська література, 2007. – № 2. – С. 30–34.
4. Столяров В. И. Актуальные проблемы истории и философско-социологической теории физической культуры и спорта / В. И. Столяров. – М. : ГЦОЛИФК, 1984. – 103 с.
5. Столяров В. И. Олимпийское движение и воспитание молодежи / В. И. Столяров. – М. : ГЦОЛИФК, 1989. – 33 с.
6. Тягур Р. С. Історія олімпійського руху / Р. С. Тягур. – Івано-Франківськ : Місто-НВ, 2005. – 271 с.
7. Тягур Р. С. Історія олімпійського руху : базові терміни, таблиці, схеми / Р. С. Тягур. – Івано-Франківськ : Місто-НВ, 2002. – 293 с.
8. www.olympic.kz/content.php?id=097.

Рецензент: канд. пед. наук, доцент **Тягур Р.С.**